

“Bazı insanlar oğlumda otizm olduğunu kabullenmeyecek”

Otizm hakkında sürekli daha fazla şey öğreniyoruz. Ancak maalesef, özellikle internette olmak üzere hala etrafta çok fazla yanlış bilgi var. İşte ‘gerçekler’ denilen maddelerden bir liste: hangileri doğru, hangileri değil?

Doğru mu, yanlış mı?

Otizm kalıtsaldır

Doğru | Otizm, %90 kalıtsaldır ve daha doğuştan mevcuttur.

Çocuğunuzu çok şımartırsanız, otizmlı olabilir

Yanlış | Otizmlı çocuklar bazen çok talepkar olabilir ve örneğin her zaman aynı şeyi yemek veya aynı kıyafetleri giymek isteyebilir. Bu, otizmin bir sonucudur. Ebeveynler buna izin verdi diye çocuklar otistik olmaz.

Otizm bir yetenek de olabilir

Doğru | Otizmlı kişiler ayrıntıları çok iyi görürler, genelde büyük bir hassasiyet ve dikkatle çalışırlar, (açıkça tanımlanmış) kurallara bağlıdırlar. Ayrıca genellikle dürüstlerdir.

Tedavi anlamsızdır, çünkü otizmi iyileştiremezsiniz

Yanlış | Örneğin davranışsal tedavi, otizmin nasıl daha esnek şekilde ele alınacağını öğrenmelerine yardımcı olabilir. Otizm yok olmaz fakat tedavi, ebeveyn rehberliği veya ilaçlar otizmin etkilerini azaltmaya yardımcı olabilir. Doğru rehberlik ile, otizmlı insanlar genellikle okula gidebilir, çalışabilir, bağımsız olarak veya evde yaşayabilir ve diğer insanlarla anlamlı ilişkiler kurabilir.

Otizmi teşhis etmek kolay değildir.

Doğru | Sadece bir psikiyatristin veya klinik psikoloğunun, ilgili kişiyle yapacağı kapsamlı testler ve konuşmalardan sonra otizm teşhis edilebilir. Ayrıca, kişinin gelişimi ve yetiştirilmesi hakkında da ebeveynler ve diğer aile üyeleriyle mülakatlar yapılır. Bir teşhis ne kadar erken konulursa, sıkıntılar da o kadar engellenmiş olur. Bilim insanları otizmin erken teşhisi üzerinde yoğun olarak çalışmaktadır. Şu anda ortalama olarak yaklaşık 7 yaşında teşhis konulabilmektedir.

Otizmliyseniz doğru bir şekilde öğrenemezsiniz

Yanlış | Otizmin zekayla alakası yoktur, otizmlı zeki veya daha az zeki insanlar vardır. Fakat okulda veya işte genelde açıkça tanımlanmış bir yapıya ve ekstra rehberliğe ihtiyaç vardır. Çünkü otizmlı kişiler farklı bir şekilde düşünür ve öğrenirler, bazen düzenleme ve planlamayla ilgili sorun yaşayabilirler.

Yetişkin olduğunuzda bile size otizm teşhisi konabilir

Doğru | Bazı durumlarda otizm sadece kişi yetişkin olduğunda tanımlanabilir. Bu kişilere genelde genç olduklarında yanlış ve farklı bir teşhis konabilir.

Otizmlı kişiler kendi başlarına olmayı tercih ederler

Yanlış | Otizmlı çoğu kişi, otizmlı olmayanlar gibi başkalarıyla irtibat kurmaktan hoşlanabilir. Fakat arkadaşlık kurmayı ve bunu sürdürmeyi daha zor bulduklarından genelde yalnız hissederler.

Otizm ve otizmle başa çıkmak hakkında daha fazla şey bilmek istiyor musunuz? Bu sayfayı ziyaret edin: www.autisme.nl

“Bazı Türkler şöyle der: normal konuşabiliyorsun, demek ki otistik değilsin!”

Yayınlayan:

Hollanda Otizm Derneği

Hollanda Otizm Derneği (NVA), 1978 yılından bu yana, otizmlı kişilerin, ailelerinin, eşlerinin ve etkilenen diğer kişilerin adına çalışmaktadır. Derneğin 15.000’in üzerinde üyesi vardır. NVA’nın hedeflerindeki temel kavramlar: çıkarların korunması, destek, bilgi, otizmlı diğer kişiler arasında iletişim kurulması, uzmanlığın artırılması, araştırmaların desteklenmesi ve bakımda kalitenin izlenmesi.

Nederlandse Vereniging voor Autisme (NVA)

Weltevreden 4c

3731 AL De Bilt

Tel.: +31 (0)30-2299800

Faks: +31 (0)30-2662300

Eposta: info@autisme.nl

İnternet sayfası: www.autisme.nl

Otizm Fonunu destekleyin: ciro 479

NVA, Otizm Fonundan gelen geliri, otizmlı kişilerin daha fazla şey yapabilmesi için projeler oluşturmakta kullanır: okulda, işte ve boş zamanlarında.

Daha fazla bilgi için: www.autismefonds.nl

Otizm nedir?

klasik otizm, PDD-NOS, Asperger, McDD hakkında

Bu bilgi klasörü NSGK desteğiyle mümkün olmuştur

Nederlandse Vereniging voor Autisme

“Kızım şimdi ve sonrasında görür gibi olduğum ilginç bir dünyada yaşıyor”

Otizm nedir?

Otizm, beyinde doğumsal bir bozukluktur. Otizmlı bir kişinin duyduğu, gördüğü, kokladığı, vb. herşey farklı bir şekilde işlenir. Dünyayı ayrı parçalar halinde algırlar. Bir film yerine fotoğraflar dizisi gibi. Bu, neler olup bittiğini veya ne anlama geldiğini anlamaları için büyük gayret göstermeleri gerektiği anlamına gelir. Bu kopuk dünyada yapı ve güvenlik ararlar. Bu yüzden otizmlı kişiler bazen farklı davranırlar ve genellikle aileleri, sınıf veya iş arkadaşları tarafından anlaşılmazlar. Otizm görülmeyen bir engeldir, ama kişinin hayatı üzerinde çok büyük etkisi vardır. Otizm spektrum bozuklukları (ASS’ler) genellikle her insanda otizmin farklı olduğunu belirtmek için kullanılır. Ancak aşağıdakiler gibi ortak belirtileri vardır:

- *başka bir kişinin ne düşündüğünü ve hissettiğini anlama*
Otizmlı bir kişi, başka bir kişinin ne düşündüğünü ve hissettiğini anlama konusunda sorunlar yaşar. Ayrıca otizmlı olmayan bir kişi de genelde otizmlı birinin nasıl düşündüğünü anlamaz. Bu da birbiriyle anlaşmayı güç hale getirir.

- *iletişim*
Bir konuşma sadece insanların söyledikleri şeylerden değil daha çok söyleniş biçiminden oluşur. Birşey ciddi anlamda

mı söyleniyor? İnsanlar bunu söylerken nasıl bir yüz ifadesine bürünüyor? Otizmlı kişiler genelde vücut dilini ve söylenilen şeyin tonunu doğru bir şekilde anlamakta güçlük çekerler. Otizmlı bazı kişiler özel bir konuşma biçimine sahiptirler; diğerleri konuşmada zorluk çekerler veya hiç konuşamazlar. Fakat, konuşma konusunda hiç sorunu olmayan otizmlı insanlar da vardır.

“Çocuklarımların sorunları olabilir, fakat onlar aynı zamanda sevimli ve kibar çocuklar.”

- *birşeylerin nasıl olacağını düşünme*

Otizmlı olan bir kişi için genelde gelecekte ne olacağını önceden düşünmek daha zordur. Örneğin, bir yolculuğu karar verilmiş bir zamanda varış noktasına gidilecek şekilde ayarlamak. Bu, otizmlı bir kişinin değişim ve bilinmeyen durumlar konusunda çok endişeli olabileceği anlamına gelir.

- *beklendiği gibi gitmeyen şeyler*

Birşeylerin beklendiği gibi gitmemesi durumunda, otizmlı insanların bu durumla baş etmesi zordur. Tedavi amaçlı sürprizler otizmlı kişiler için çok iyi değildir. Önceden tam olarak ne olacağını bilmek isterler ve genelde sabit bir günlük program onlar için çok çekicidir. Ayrıca, otizmlı birçok kişi kendilerini aynı faaliyet veya konularla meşgul etmeyi sever ve birşeyleri her zaman aynı şekilde yaptıklarında kendilerini mutlu hissederler.

- *ses, ışık veya temas*

Otizmlı pek çok kişi parlak ışığa, yüksek seslere veya dokunulmaya (beklenmedik şekilde) karşı diğerlerine kıyasla daha hassastır. Bazı durumlarda ise acıyı diğer insanlardan daha fazla veya daha az hissedebilirler.

Hollandalıların %1’inden fazlası - yaklaşık 190.000 kişi – bir çeşit otizme sahiptir.

Otizmin türleri ve dereceleri

Otizm her insanda kendini farklı şekilde gösterir. Otizmlı bazı kişiler genelde kendi içlerine dönerler ve başkalarıyla irtibat kurmak istemezler. Otizmlı diğer kişiler aktif olarak irtibat kurmaya çalışırlar, fakat bunu genelde diğer kişilere ‘tuhaf’ gelen bir şekilde yaparlar.

Otizm veya otizm spektrum bozukluğu (ASS) terimleri, çeşitli farklı teşhisleri kapsamaktadır:

Klasik otizm veya çekirdek otizm

Otizmin bir çok belirtisine sahipseniz ve bu belirtiler daha üç yaşınızdayken başkaları tarafından görülebiliyorsa bu teşhis konulur.

Asperger sendromu veya bozukluğu

Bu teşhiste genelde iyi konuşabilir ve öğrenebilirsiniz fakat dili anlamada ve diğer insanların ne hissettiğini ve

“Gerçekte olduğun gibi mutlu olabileceğin bir dünyada yaşamak isterdim.”

düşündüğünü kavramada zorluk çekersiniz. Asperger’li kişiler genelde çok konuşmaya eğilimlidir, klasik otizmlı kişilere göre daha fazla hayal gücüne sahiptirler ve arkadaşlık ve ilişkilere daha fazla ihtiyaç duyarlar.

PDD-NOS

PDD-NOS (=Pervasive Developmental Disorder Not Otherwise Specified) açık haliyle Aksi Tanımlanmadıkça Yaygın Gelişimsel Bozukluk.

McDD

McDD (Multiple complex Developmental Disorder), bu Çoklu kompleks Gelişim Bozukluğu teşhisi konulmuşsa, otizm semptomlarına sahipsiniz ve ek olarak çok çabuk sinirleniyor veya çok endişeleniyorsunuz demektir.

Diğer teşhisler

Ayrıca, otizmle birlikte ADHD, epilepsi veya zihinsel bir engel teşhisi de konulabilir. Bazı durumlarda, otizm, Klinefelter Sendromu veya Tübero Skleroz gibi (nadir) bir kalıtsal sendromla birlikte de olabilir.

Her teşhisin belirtileri hakkında daha fazla bilgi için: www.autisme.nl

Fotoğrafta:

‘Yüzünüzü Otizme Çevirin’ projesi için, otizmlı on kişinin ve ailelerinin portre fotoğrafları çekilmiştir. Bu klasörde bu portrelerden seçilmiş olanları bulabilirsiniz. Katkıda bulundukları için bu harika insanlara çok teşekkürler. Fotoğraflar: Monique Post